

**ФОРМИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ
ЯК ФУНКЦІЇ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ
У ПОРЯДКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА**

Коровченко Сергій Володимирович

здобувач

*Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права»
м. Київ, Україна*

За часом застосування при цьому судовий контроль виокремлюється як: поточний судовий контроль за законністю рішень суб'єктів владних повноважень, що відбувається в процесі відправлення правосуддя в адміністративній справі; та підсумковий судовий контроль за виконанням рішень суду, що може бути ініційований як учасником справи, так і самостійно судом.

До причин, що обумовлюють здійснення перегляду судових рішень є наявність об'єктивних факторів, що визначають складність розгляду адміністративної справи, прояви політичного впливу на дії суддів, наявності протиріч в судовій практиці, і зокрема, у практиці Верховного Суду, недосконалість правових відносин, а також суб'єктивних факторів, що характеризуються через певну неухважність суддів, їх завантаженість, що подекуди призводить до необ'єктивності рішення, що ухвалюється у справі.

Таким чином, перегляд судових рішень в адміністративному судочинстві визначається як функція, що будується на інституційному підході, і порушується задля досягнення принципів законності та верховенства права у публічно-управлінському спорі.

Застосування процедури перегляду судового рішення в адміністративній справі при цьому не протирічить вимогам дотримання принципу правової визначеності, що гарантує справедливість рішення у справі та корелюється із вимогами світових та зарубіжних юридичних стандартів.

Так, у Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 2 Протоколу № 7 до Конвенції) [1], Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (п. 5 ст. 15) [2] встановлюється, що кожна особа «має право на перегляд його справи вищестоящим судом» [3].

Зазначені положення імплементовано до чинного національного законодавства України є одним із принципів судочинства, що є: проголошеним у статті 129 Конституції України, де гарантується забезпечення апеляційного і касаційного оскарження рішень суду ; що,

є систематизованим та деталізованим у ст. 14 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 7 липня 2010 р., де зазначено, що учасники судового процесу та інші особи у випадках і порядку, встановлених процесуальним законом, мають право на апеляційне та касаційне оскарження [4].

У статті 13 КАС України встановлюються загальні засади здійснення перегляду рішення суду в порядку адміністративного судочинства. Так, згідно із ст. 13 КАС України визначено, що «учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право на апеляційний перегляд справи та у визначених законом випадках - на касаційне оскарження судового рішення». Відповідно до ч. 2 ст. 13 КАС України зазначається про недопустимість здійснення касаційного оскарження судового рішення першої інстанції без його перегляду в апеляційному порядку. Таким чином, підтверджується реалізація принципів інституційності при здійсненні перегляду судових рішень.

Розглянемо форми перегляду судових рішень у порядку адміністративного судочинства.

Апеляція визнається логічним продовженням розгляду справи по суті в другій інстанції після першої. Обов'язковість апеляційного провадження у справі цілком залежить від волі учасників судового процесу [5, с. 45]. При цьому при здійсненні розгляду апеляційної скарги виключається фактична сторона справ.

Інститут касації поступово напрацьовується в судовій практиці і розуміється як інстанція, де передусім вирішується питання спору саме про зміст та тлумачення норми акту чинного законодавства. Касація розуміється як форма перегляду справи, що вимагає визначення дотримання формальних процедурних аспектів судового розгляду [6].

Перегляд справи у зв'язку з нововиявленими обставинами розуміється як виключні обставини, що застосовуються у процесі здійснення права на судовий захист.

Для того, щоб такий перегляд адміністративної справи відбувся є необхідним, мають бути не просто нові обставини у справі, а такі обставини, що здатні змінити рішення по суті. Тобто наявність певних обставин, які стали відомі вже після ухвалення судового рішення, призвела б до ухвалення іншого рішення у справі [6].

Відповідно до ч. 2 ст. 361 КАС України встановлюється, що підставами для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є:

«1) істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи;

2) встановлення вироком суду або ухвалою про закриття кримінального провадження та звільнення особи від кримінальної відповідальності, що набрали законної сили, завідомо неправдивих показань свідка, завідомо неправильного висновку експерта, завідомо неправильного перекладу, фальшивості письмових, речових чи електронних доказів, що потягли за собою ухвалення незаконного рішення у цій справі;

3) скасування судового рішення, яке стало підставою для ухвалення судового рішення, яке підлягає перегляду».

Такий перегляд здійснюється виключно переслідуючи мету пошуку найбільш ефективної форми захисту прав та інтересів особи, і не переслідуючи мету покарати судову інстанцію, що винесла попереднє рішення [7, с. 107–108].

Таким чином, інститут перегляду судових рішень у порядку адміністративного судочинства відіграє важливе значення в системі форм реалізації права на захист, є засобом здійснення судового контролю як складової функції справляння правосуддя та гарантує ефективність забезпечення прав та охоронюваних законом інтересів в суспільстві та державі.

Такий висновок корелюється із висловленою позицією Конституційним Судом України у рішенні від 02 листопада 2004 року за № 15-рп/2004, де обґрунтовано, що реалізація ст. 6 Закону України «Про судоустрій України» пов'язується із гарантуванням всім суб'єктам захисту їх прав, свобод і законних інтересів незалежним і неупередженим судом, утвореним відповідно до Закону. За частиною другою ст. 6 Закону України «Про судоустрій України» [4] встановлювалось, що для забезпечення всебічного, повного та об'єктивного розгляду справ, законності судових рішень в Україні діють суди першої, апеляційної та касаційної інстанцій. Право на судовий захист передбачає також можливість звернення всіх учасників судового провадження, у тому числі підсудного, до судів апеляційної та касаційної інстанцій [8].

Література:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

3. Мринів В. Перегляд судових рішень у кримінальному процесі України: окремі питання URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe

4. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

5. Перегляд судових рішень в адміністративному процесі: у 2 кн. : підручник / наук.-ред. колегія: Р. Кайдашев (голова), Є. Романенко (співголова), О. Акімов, С. Гербеда (заступник голови), М. Гончаренко (заступник голови), В. Гурковський, О. Непомнящий, В. Силкін, Р. Сиротенко, І. Чаплай (відповідальний секретар, координатор проекту). Київ: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. Кн. 1. 304 с.

6. Сірий М. Система перегляду судових рішень в Україні: погляд у майбутнє. Юридичний журнал «Юстиніан». URL.: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=18>

7. Ткачук О. С. Перегляд судових рішень Верховним Судом України: проблемні питання правозастосування. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2011. № 2(11). С. 108–117.

8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004. URL:<http://www.ccu.gov.ua/doccatalog/document?id=9868>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-68>

ЩОДО ПРАВОВИХ ЗАСАД ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Вжешневська Оксана Миколаївна

аспірантка,

Хмельницький університет управління та права

м Хмельницький, Україна

Цифровізація є одним із необхідних елементів будь-якої сучасної сфери діяльності. Нові комп'ютерні технології, соціальні мережі, штучний інтелект стали невід'ємною складовою не тільки господарської, громадської діяльності, а й публічного управління, адміністрування. Цифровізація публічного управління, адміністрування є одним із головних напрямків реформування всього державного механізму. Слід зауважити, що на відміну від інших видів діяльності сфера публічного адміністрування, управління потребує врахування специфіки діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, стандартів додержання прав людини, конфіденційності, роботи з великими обсягами інформації.